

FÉJA GÉZA

VÁSÁRHELYKUTAS

Hódmezővásárhely tanyavilágának Kutas a központja, az orosházi határ tőszomszédságában, Kutasnak a Greguss-birtok a csodája s legkülönb eredménye. Idősb Greguss Máté majdnem félszázaddal megelőzte korát, az alföldi homokon megalapította a gyümölcsös parasztbirtokot. Tizenhat hold kopasz, pusztai földet, legelőparcellát örökölt negyven esztendeje. Ballang, királydinnye, pitypang és búzavirág termett rajta. Egy malmot és három tanyát épített azóta, egyik itt fekszik az állomás közelében, s fia, az ifjabb Máté vezeti. 47 hold földje van a tanyának, tíz hold belőle dróttal kerített epreserdő, baromfit tenyésztnek benne. Az eper egész nyáron keresztül táplálja a nemesített parlagi fehér baromfit. A gazda arra is gondolt, hogy egységes baromfit tenyészessenek az egész környéken, s 20 tojást adott bárkinek, aki hajlandó volt ennek fejében három darab jércét visszaszolgáltatni. A terület többi része, 37 hold, végig gyümölcsös. Őszibarackerdő, almaerdő, gyönyörű jeruzsálemi szilvák, cseresznye, nemesített meggy. 60 000 darab facsemetéje van. 40 000 darab eladásra kész. Negyvenöt fajta rózsájuk is van, kétezer anyatóvel. A gazdasági udvaron szeszfőzdét rendeztek be, a birtok és a szeszfőzde évente átlag háromezer pengő adójövedelmet ad az államnak s a községnek. Két munkácsoládnak ad egész évi kenyeret, ezenkívül 18—20 napos számot foglakoztat ez a kisbirtok 100—100 napon keresztül.

Idősb Greguss Máténak négy gyermeke s tizenegy unokája van. A népes család szelleme, lelkivilága merőben különbözik a tanyai gazdáktól. Jártam érettségizett, sőt: egyetemről visszaszakadt gazdáknál, ám a csupán elemi iskolát végzett gyümölcskertészek lelkivilága mélyebb, tisztultabb, kulturájuk komolyabb, gyökeresebb, mert a magyar agrárlélek, agrár-életforma alakult át bennünk. Ezeket az embereket növények, virágok s gyümölcsfák nevelték. Szelidség, finomság és bizonyos átszellemültség honol házukban s a családi életnek egészen különös melegsége.

A Greguss-tanya nevelőmunkája fölbecsülhetetlen. Némelyik napon öt-hat szekér fordul be a tanyára tanulni vágó parasztokkal.

Ez a kis gyümölcserdő minden iskolával felér. Kutas amúgy is éppen olyan tanyai kultúrvidék, mint Orosháza tanyavilága.¹⁰

¹⁰ *Féja Géza*: i. m. 240—241.